

DLA EUROPY CENIĄCEJ WOLNOŚĆ, RÓWNOŚĆ, SOLIDARNOŚĆ I LUDZKĄ GODNOŚĆ.

MANIFEST HUMANISTYCZNY NA WYBORY EUROPEJSKIE

„Wszyscy ludzie rodzą się wolni i równi pod względem swej godności i swych praw”. Artykuł 1 Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka określa podstawy humanizmu. Pomimo ogromnego postępu poczynionego przez ostatnie 70 lat, oczywiste jest, że nadal jesteśmy daleko od osiągnięcia powszechności tych praw. W dzisiejszych czasach zarówno w Europie, jak i na świecie, prawa oraz możliwości wszystkich ludzi pozostają silnie powiązane z miejscem, w którym się urodzili.

Dla humanistów Powszechna Deklaracja Praw Człowieka stanowi zarazem ramę moralną, jak i polityczną, a także ważne źródło inspiracji, jako że odnosi się ona do podstawowych humanistycznych wartości: wolności, równości, solidarności i godności ludzkiej. Warto przypomnieć, że od samego początku Unia Europejska uczyniła poszanowanie praw człowieka warunkiem przyjęcia dla krajów kandydujących.

Inną podstawową zasadą promowaną przez humanistów jest sekularyzm. Sekularyzm jest zasadą organizacji państwowej, która gwarantuje każdemu podstawowe prawa, bez dyskryminacji. Zapewnia oddzielenie państwa od instytucji religijnych, dzięki czemu gwarantuje wolność myśli, słowa i wyznania, oraz równość wszystkich wobec prawa. W czasach, gdy populisci dążą do wprowadzenia rozłamu w Europie, poszanowanie tej zasady ma bardziej niż kiedykolwiek kluczowe znaczenie dla zachowania spójności zróżnicowanej i zjednoczonej Unii Europejskiej.

Sekularyzm jest również, a może nawet przede wszystkim, wartością humanistyczną: oznacza otwartość, opiera się na emancypacji jednostki, pozwala na swobodną wymianę myśli i na dążenie do większej równości poprzez edukację. Sekularyzm gwarantuje poszanowanie godności każdego człowieka i daje wolność w wyborze stylu i sposobu życia.

W kontekście rosnących nierówności, nierozwiązanych kwestii migracyjnych, pilnych wyzwań związanych ze zmianami klimatu, rosnącego populizmu i ekstremizmu, otwartego rasizmu i radykalizmu religijnego, a także polaryzacji społeczeństwa wokół tych spraw, zdolność Unii Europejskiej do obrony swoich wartości i stawienia czoła globalnym wyzwaniom jest często kwestionowana. Wielu wzywa do krótkowzrocznych rozwiązań na poziomie krajowym zamiast zmierzyć się z nimi na poziomie Unii Europejskiej.

Jako humaniści uważamy jednak, że najważniejszym pytaniem nie jest pytanie o kompetencje Unii, ale o to, jak sprawić, by nasze wartości nadal stanowiły serce integracji europejskiej. Manifest ten proponuje wizję bardziej ludzkiej UE, która zdoła znaleźć rozwiązania pozwalające przezwyciężyć rosnącą przepaść między jej wartościami a prowadzoną polityką; Europy naprawdę opartej na wolności, równości, solidarności i poszanowaniu godności ludzkiej.

Manifest ten opiera się na treści szerszego memorandum Europejskiej Federacji Humanistycznej (EHF) adresowanego do władz europejskich i ma poparcie organizacji członkowskich EHF w wielu krajach Europy.

NASZE POSTULATY

ZACHOWANIE RZĄDÓW PRAWA I DEMOKRACJI

Promowanie wartości humanistycznych, sekularyzmu, praw człowieka i podstawowych wolności możliwe jest tylko przy zachowaniu demokracji i rządów prawa. Dlatego wzywamy do stworzenia stałego mechanizmu systematycznego monitorowania demokracji w każdym państwie członkowskim, do uzależnienia przyznawania funduszy europejskich od poszanowania demokracji i praworządności w danym kraju oraz do lepszego wykorzystania instrumentów sądowych, kiedy państwo członkowskie narusza wartości UE.

SPOŁECZEŃSTWO OBYWATELSKIE JAKO PRZECIWWAGA DLA WŁADZ I PROMOTOR WARTOŚCI EUROPEJSKICH

W całej Europie organizacje pozarządowe pomagają we wdrażaniu europejskich wartości i działają jako przeciwwaga dla zinstytucjonalizowanej władzy. Unia Europejska powinna więcej inwestować w rozwój oddolnych inicjatyw świeckich w państwach członkowskich oraz europejskich organizacji promujących rządy prawa. Powinien zostać powołany komisarz odpowiedzialny za dialog ze społeczeństwem obywatelskim, powinny zostać ulepszone mechanizmy europejskich inicjatyw obywatelskich. Również samo obywatelstwo europejskie jako takie powinno stać się bytem bardziej konkretnym poprzez poprawę przejrzystości decyzji UE i zachęcanie obywateli do większego udziału na wszystkich etapach podejmowania decyzji.

OCHRONA WIZJI EUROPY ŚWIECKIEJ

W obliczu odnowionego lobbingu religijnego UE musi stanowczo bronić bezstronności swoich instytucji, sprzeciwiać się próbom zaangażowania organizacji religijnych w procesy decyzyjne i domagać się większej przejrzystości w odniesieniu do ich źródeł finansowania.

OBRONA WOLNOŚCI MYŚLI DLA WSZYSTKICH

UE musi systematycznie przypominać, że wolność myśli, sumienia i wyznania obejmuje także prawo do wyznawania światopoglądu niereligijnego oraz do zmiany wyznania, i że nie może ona być wykorzystywana do ograniczania praw podstawowych innych ludzi. Instytucje europejskie powinny wzmocnić swoje działania na rzecz ochrony niewierzących w Europie i na świecie oraz zapewnić skuteczne wdrażanie wytycznych UE dotyczących wolności religii i światopoglądu. Oznacza to na przykład bezstronne szkolenie delegatur UE.

OBRONA WOLNOŚCI SŁOWA

Z wyjątkiem przypadków podlegania do nienawiści, dyskryminacji lub przemocy, wolność wypowiedzi umożliwia krytykowanie religii, organizacji religijnej, jej przedstawicieli lub zwolenników. UE musi zdecydowanie wspierać wolność wypowiedzi, w tym także naciskać na zniesienie kryminalizacji bluźnierstwa i karalności „obrazy uczuć religijnych” w Europie i na świecie.

WOLNE I PLURALISTYCZNE MEDIA JAKO PODSTAWA EMANCYPACJI OBYWATELI

Wolne i zróżnicowane media to podstawa pluralistycznej debaty publicznej, umożliwiającej obywatelom konfrontację z odmiennymi punktami widzenia i budowanie własnych opinii. UE musi wprowadzić systematyczną kontrolę mającą na celu ochronę wolności prasy, pluralizmu mediów i badanie zasad ich koncentracji w każdym państwie członkowskim. Musi również pilnie zająć się kwestią bezpieczeństwa dziennikarzy i informatorów oraz wzmocnić unijną współpracę w walce z dezinformacją.

WOLNOŚĆ WYBORU - FUNDAMENT GODNOŚCI LUDZKIEJ

Ponieważ autonomia jest podstawą ludzkiej godności, każdy powinien być w stanie dokonywać własnych wyborów w życiu. UE musi bronić autonomii swoich obywateli, a także ich prawa do podejmowania decyzji zgodnie z własnymi przekonaniem. UE powinna dbać o prawa reprodukcyjne, w tym dostęp do nowoczesnej, bezpiecznej i niedrogiej antykoncepcji, aborcji oraz opieki zdrowotnej dla matek, a także o edukację seksualną we wszystkich państwach członkowskich. UE powinna również uznać prawo do godnej śmierci swoich obywateli i zachęcać państwa członkowskie do uchwalenia pozytywnych przepisów w tej dziedzinie.

SPOŁECZEŃSTWO, KTÓRE CENI KAŻDEGO ZA TO, KIM JEST

UE powinna zintensyfikować walkę z wszelkimi formami dyskryminacji i przyjąć horyzontalną dyrektywę antydyskryminacyjną, która od 2008 r. pozostaje w zawieszeniu. UE i jej państwa członkowskie powinny wprowadzić ambitne plany działania na rzecz równości płci, zachęcać do uczestnictwa kobiet na wszystkich szczeblach decyzyjnych w instytucjach europejskich i ratyfikować Konwencję Stambulską. Kraje członkowskie UE powinny odchodzić od niezrównoważonej polityki narodowej stawiającej na dietność kosztem emancypacji kobiet. UE powinna również zintensyfikować swoje działania przeciwko dyskryminacji osób LGBTI. Należy dążyć do uznania małżeństw LGBTI w krajach członkowskich, do dbałości o bezpieczeństwo młodzieży LGBTI i dzieci par LGBTI w szkołach i poza nimi, oraz do zwalczania dyskryminacji związanej z tożsamością płciową.

NIE MA GODNOŚCI LUDZKIEJ BEZ SPRAWIEDLIWOŚCI SPOŁECZNEJ

Władze europejskie powinny pozwolić na większą elastyczność budżetową, aby uczynić walkę z nierównościami ekonomicznymi wewnątrz UE priorytetem kolejnych wieloletnich ram finansowych. Powinny wdrożyć 20 zasad Europejskiego Filaru Praw Socjalnych, ustalić płacę minimalną w każdym kraju na odpowiednim poziomie, wzmocnić Europejską Inicjatywę na rzecz Zatrudnienia Ludzi Młodych (EYEI), zwalczać dumping społeczny, wzmocnić europejski dialog społeczny i promować wysoką jakość usług publicznych na zasadach powszechności i równego dostępu.

EDUKACJA ŚWIECKA I PUBLICZNA JAKO WARUNEK RÓWNOŚCI

Ponieważ kompetencje obywatelskie są niezbędne do osiągnięcia sukcesu w życiu i do kształtowania społeczeństwa, Europa musi rozwijać edukację obywatelską i położyć większy nacisk na wolność myśli, krytyczne myślenie i umiejętność korzystania z mediów. Powinno się poprawić procedury uznawania umiejętności nabytych w nieformalnych lub pozaformalnych środowiskach edukacyjnych, takich jak zajęcia kulturalne i sportowe, oraz ułatwić współpracę międzydiscyplinarną pomiędzy stowarzyszeniami i organizacjami pozarządowymi a nauczycielami w przygotowywaniu specjalistycznych materiałów dydaktycznych. UE powinna również promować prawidłowe informacje oparte na dowodach naukowych w kwestiach związanych ze zdrowiem i medycyną.

BADANIA NAUKOWE I EWALUACJA TECHNOLOGICZNA

Badania i innowacje muszą rozwijać się w duchu swobodnego dociekania i opierać się na metodzie naukowej w demokratycznie określonych ramach etycznych. UE powinna pilnować, aby dogmaty religijne w żadnym stopniu nie wpływały na przebieg badań naukowych, np. badań nad komórkami macierzystymi. Aby społeczeństwo obywatelskie mogło przekazywać obywatelom wyniki badań, przyczyniając się do większej wiedzy obywateli UE, konieczne jest uproszczenie i uelastycznienie zasad dotyczących uczestnictwa w unijnym programie ramowym na rzecz badań i rozwoju. Należy podkreślić rolę nauk społecznych w definiowaniu polityki społecznej. Ponadto, zastosowania technologiczne, takie jak transhumanizm czy sztuczna inteligencja, pilnie wymagają utworzenia na gruncie europejskim jasnych zasad zastosowania, poprzedzających ustanowienie globalnych standardów. Zastosowania te powinny być kontrolowane przez wystarczająco reprezentatywny zestaw podmiotów społecznych, należy ponadto utworzyć agencję europejską w celu monitorowania ich konkretnego wpływu na społeczeństwo.

WSPÓLNA POLITYKA IMIGRACYJNA OPARTA NA SOLIDARNOŚCI I ODPOWIEDZIALNOŚCI

Tylko w duchu solidarności między państwami członkowskimi i solidarności z migrantami Europa może zająć się kwestią migracji. EU musi wprowadzić wspólną politykę imigracyjną, której dotychczasowy brak jest niedopuszczalny z punktu widzenia praw człowieka. Powinna ustanowić bezpieczne i legalne drogi dostępu oraz ośrodki przyjmujące osoby ubiegające się o azyl, ponownie przeanalizować ustalenia dublińskie, zapewnić sprawiedliwy podział między państwa członkowskie, promować integrację i szkolić niezbędny personel w celu zapewnienia właściwego postępowania w bardziej skomplikowanych przypadkach, takich jak udzielanie azylu osobom LGBTI lub ateistom. Wskazane byłyby specjalne wytyczne europejskie dotyczące tych ostatnich przypadków.

SILNA EUROPA PRACUJĄCA NA POKÓJ I PRAWA CZŁOWIEKA NA ŚWIECIE

Aby Unia Europejska mogła na arenie międzynarodowej promować pokój i prawa człowieka, musi być w swoich działaniach nienaganna. Powinna zatem poprawić mechanizmy podejmowania decyzji w sprawach polityki zagranicznej poprzez zniesienie zasady jednomyślności w Radzie i większe zaangażowanie Parlamentu Europejskiego, powinna wzmocnić europejską sieć dyplomatyczną, uczynić z praw człowieka podstawę dla działań międzynarodowych, wzmocnić działania na rzecz rozbrojenia i walki z terroryzmem oraz zapewnić poszanowanie prawa międzynarodowego we wszystkich okolicznościach.

SOLIDARNOŚĆ Z PRZYSZŁYMI POKOLENIAMI – ZMIANY KLIMATU I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ

Skutki globalnego ocieplenia są naukowo udowodnione i szczegółowo określone. Pomimo dowodów, krótkoterminowa konkurencyjność i prowadzenie biznesu bez zmian nadal wydają się najważniejsze przy podejmowaniu decyzji. Uważamy, że konieczne jest wdrożenie wszystkich ustaleń Porozumienia Paryskiego, poprawa jakości powietrza, wody i żywności, ochrona różnorodności biologicznej, inwestowanie w zrównoważoną mobilność, promowanie gospodarki o obiegu zamkniętym i reforma rolnictwa. UE powinna być liderem w kwestii osiągnięcia celów zrównoważonego rozwoju, powinna zintensyfikować walkę z uchylaniem się od opodatkowania i oszustwami podatkowymi, a także zapewniać, by umowy handlowe respektowały prawa podstawowe.